

Kahe metsavena võitlusteel

Raudteelini õhkulaskmisest Kabala ja Vaeküla vahel. — Oma jalgrade ette visatud granaat päästis elu. — Sõber langes sõpra aidates

Mehhise südaluse ning visadusega Vironmaa talupidajad pidasid aasta eest võitlust kommunistide jõukude vastu, sellest saama järelkorraldust kujutka pildi alljärgnevaest kirjajuteest. Käsitlеме sin vaid kahe talupidaja isiklikule elanusi ja võitlusi, kelledel oma kodumaa heaks võideldes tuli elada ühe mõnigi harukordset ning kes tefede eest julgelt välja astudes pauid korvavalt oma elu kaalule.

Kuna peale sõja lõtkemist bolševikud hakkaasid Eestist raudteel vedama välja Igaugust hinnaliseimat kaupa, tehaste sisse-seeasid jne. ning nendele vooridele peagi seelistsid talupidajailt kokkuvõetud hoibuste rongid, siis ei saanud paljud eeslased seda püsise pääeva ajal rõõvinist enam raldajikult pealt vaadata. Ühel kui teisel pool asunuti eelle tõkestamiseks mõningaiki saama, vee-retai ette kõtki võimalikke takistusi ja püüiti bolševike rööviniisaktsiooni aegras-tada.

Möödunud aasta pühapäeval, 13. juuni õhtul sõltsid kaks metsavena, nimelt K. L. Mõotrhusst ja L. H. Rajustist järjraaktele. Sämt raudteesilla poole. Nendel oli kava-rus tälest iseseisva alarhusena

lasta õhku Sämti raudteesild Kabala ja Vaeküla jaamade vahel, et seega tõkestada väärtus-te väljavedamist Eestist.

Metod olid oma kavatsuse teostatiseks harkunud paar punda lõhkeainet, mis oli asetatud kahele õhukihlilisse kotti ning va-rastatud siitkõrvõrjale.

Sämti raudteesillaga lähemalt tutvutes tuli meesed aga oma esialgsest mõttest loo-bada, kuna saamas lähedises asus sillavahi maja, mis plahvatusele oleks kokku varise-nud ja seega siitüüid inimohvreid nõudnud. Saamuti siis edasi Rakvere poole Kõrma-metsa vahele, kus kaevati mõlemaad laadun-gad roobaste alla. Ka oli Vaekülla poolt peaseest rongi oodata ning mehed arvesta-sid etteki ka ühe rongi kraavaistamiseks. Väinases aega isiki ei juhtunud, kuna üks raudteelise seadred valvureist oli meeste sala-

pärast toimingut pealt näinud ja rongi enne peatas.

Sititeerõvride süüanise järele eennaldusid mehed sünnuuskohalt ning peagi käis plahvatus, mis koestis kümnete hitomeetrite kaugusele. Kõrgi raudtee lendas pikas ula-tuses ristuse ja pilhasseks ning purunesid ka kabel pool teed asunud telefoni- ja tele-graafiraadiid.

Niüid oli kahe mehe isiklik algatus kand-mud oma viha, kuna bolševike raudteetiitendus Tallinna—Narva vahel kalkes seetõttu kuni esmaspäeva õhtuni, miliseks ajaks raudtee jälleji korda seati.

Lähematesse raudteejaamades-se kogunes aga sedavõrd roh-kesti läbipäasu ootavaid ronge, et see sinise raudteeliiklemise täikiks ajaks korrapärasesst plaa-nist välja lülitaa ja suurt sega-dust tektas.

Kuna esineme ettevõte igati õnnestunud oli, siis tehti peagi teesega algust. Juba jär-jumisel õil läksid K. L. ja L. H. aneemirraa-diga varustatuna Rakvere ja Vaeküla vahelisele raudteeliinile, kus ühendusid Kõrma-kõrpingeliini raudtee telefoni- ja telerraa-filiinidega, lootes sel teel hävitada ja puru-s-tada kõik bolševike raudtee sidepiänmise aparatuurid. Kahjuks oli aga Kõrma jõuajam sel ajal oma tegevuse katkestanud, nii et see üritus soovitud tulemust ei andnud.

Kahe metsavena võitlustee harranes aga niüid pidevalt edasi. K. L. andis seelähele Mõotrhus oma kühla katsealusetele moortele kätse kätte, et nesi keegi püüanarise teeni-tusse ei läheks, ja kogus moortehed oma juurde talhu. The venelassst spioonid tõtti sai aga see asiachu punastele võimnuees-tele teatavaks ja selle teerajajaks oli haar-rang K. L. taule. K. L. jõudis ise küll õige-aegselt hoiatama metsa põgeneda, kuid te-ma talust jii röövlõhkuhude lahkumise jä-rele vaid neli seina püsti.

Bolševikud oli peale talu tühiakrisumist kindel kavatsus seda ka süüdata ja sellises

toi K ä g a v e r e l rajooni miilitsionäär K a l i -
l a s t e kohalikult kauplusest 10 kg peetroo-
leanniigi kohale. Täni tehti algarl tahtuonele
vabale otele, kuid siis seerus, et tulle suu-
na tõttu laagerd tuliroaks ka naaberlaid.
Siis oldi bošev'ivad millegipärast sedavõrd
mõisteldud, et jähskid talu sel korral süüta-
matta ja teigi siis kohalikele miilitsionäärile
tähelepaneks, et see talu peale tulele põbra-
nust süütaaks. Kõrghõimata oleks viimane se-
dada teinudki, kui ta elulikkimal pooleks mitte
varan saama kahv metsavenna kodulide läbi
kustunud.

Nüüret kohasid metsavenna K. L., ja L.
H. oma koormuraj miilitsionääriga K ä g a -
v e r e vallamaa lähedal, kus neil kolme tük-
kivabets tekkis. Miilitsionäär tulistas metsa-
venni nihkasti pistolist kuni ka pistolist, met-
savennad aga oma ajast ja arust lähtud
tuliristades, kuid tulevõetuse talumessena
jäl miilitsionäär järmuna teekraavi lanama,
metsavennad aga jähskid kahe uue laske-
riistiga ja lasteüloonaaga tervetena sündinud-
paigalt.

Kõhastatid päevafel töid need kaaks metsa-
venda lähemad sõidemel K u l i n a P r i k a l a s i -
mud sunne metsavendade laagriga ning haki-
kasid niidid teinultideks, kes jähskid sinna
laagrisse hukka pinnaste eest pakkud läinud
kolandaks. Nii jähskid nende poolt K u l i n a
P o l k a laagrisse K o t r a v e r e metsast 35. S a u -
a n g u metsast 33. M o d r i l a s t 6. R a k k a v e r e s t
5 meest jne. Need hüd kõik reikud, kus tuli
olla onna ein olmevõimatsels valmiks ja niidid
sellisel teeloomal kaotasidki L. H. omna
venna.

See oli 31. juuli õhtul. K. L., L. H. ja te-
vema vend U i o H. tuid parajasti K u l i n a m e -
savendade laagrises, et viha unsi mehi M o d -
r i l a s t ja P a t r i s t i k. J u u l i õhtul kella 11 ajal
S a n e m u r g u k ü l a v a h e l p e s e l e r i s t e e t e, kus L. H.
põbraks M o d r i k u t e e l, teised kaaks aga suu-
dusid P a h n a s t i p o o l e.

Vaevalt olid viimased saanud
sadaikond meetrit jalgratastel
edasi liikuda, kui üks punaar-
meelane teeljal hüppas ja mehi
seisma käsutias.

Kuina mõlema mehe vahel oli tiik maad,
siis viitaks kumhugi teest peale pendumist
kuni viitaks kumhugi meeline punaväljaste
salk lastevõimats püssi-kõega ümber.
— Kas tehti on? Kõiget tulete? Kões olete?

Kas niidud on kaasas? — sadaks niidud K.
L.-ile kühmisti.

Lühisid aga ningeid polnud ja rõva ei-
taunst punakonandor ei ostanud, vaid hak-
kas K. L. taskud läbi otsima. Paranaast
kumetaskust toi läbiotsija välja riidesse
mässitud kühmu pistolipaarmeid ja niidid
lühises ta käsi kumme peareastluse, kus lei-
dis eest pistolipõbra. See kohutas juba ka-
mandri, nii et ta metsavennal käskis küh-
muga käed tules tõsta ja mahvas saamas ka ise
käes olevast pistolist tulistada.

Niidid, kus oli ihune, et mahavalumne igal
juhul järgnele, otsustas metsavend K. L.
mitte üksinda surra, vaid ka rea punaseid
eenevaga teise ihna kaasa viia. Veel enne,
kui punakonandor oleks jõudnud põnekas-
kus asunud saksa täpsuslakte pistolilt välja
tõmmata,

haaras ta vasakus kumetaskus
asunud käsigranaadi, süütas
selle ja heitis enese ning läbi-
otsijate vahele jalgade ette.

Seepäale et osanud ümber seisnud lõhne-
kond punaajelast nund teha, kui jost küt
käsu peale kõstis mehe sunst korraga kol-
melordne vene sõitnustena.

Niidid, kumna granaadi lõhnevõimatsi õi veel
paar silmapilgu aega, otsustas K. L. teha
veel viimast katset enese elu päästnusteks.
Ta teigi hüppe eennale, kuid kühmistas ja küh-
kus teele mahva. Saamas aga tihpidetas ta
iga punasõdur tena pihka kumli, kuid teel
tuiskas vaid ihespaatsitud nuldida suud-sil-
mad täis, juba järgmisel hetkel oli aga K.
L. jälle jalul, hüppas taguva ja sunnreksvu-
lise meheuna otse ihedalt oma ümber seis-
nud punaarneelaste peale, paiskas need

laidul, surus kõrvale ihle püssitoru, kust pa-
rajasti väljunud kuul teda kühlist rivias ja
lasketult põlvad kõrvetas, ja juba ta oli
3—4 sammu teest eemal. Niidid käis ka gra-
naadikõravarus ning teel seisivad punavälja-
sed varisesid kes surmuna, kes haavatuuna
kõhku.

Järgnes põrgemühine omna elu hinnaga.

Kümme sammu kaugusele jõud-
nult tabas metsavenda jälle-
lastud kuul vasakust puusast.

Kuhksumine jälle tões ja edasi, juba niidid
põõsad, siia teend ja põrgemühine jäks edasi.
Niidid tahtis K. L. tulistada vastu omastki

pistolist, kuid seda taslast välja võttes
seerus, et punase kuul oli selle taskus pu-
ristanud. Nii oli siis pistolile elupäästjaks
asunud

Samaal ajal, kui K. L. granaadi heitis,
seisis U i o H. saanud punaväljastest ümber-
püüratama ning temagi otsustas omna elu kal-
litada niidita. Ta haaras igastki pistolilt ja tu-
listas kahv omna ees asunud punaväljast,
kes kolditi varisesid. Siis lõpetasid punaso-
dritte kuulid ta elu ja ta leiti hiljened teel
purnestatud kolbaga. Bošev'itid kaotasid
sellel koldimõrkel aga vähemalt 10 meest.

U i o H. vend L. tuli aga seega teistele ad-
pi, et tulistas eemal punasõdurid, haava-
tes neidest mõnendagi meest. Sealt läks tena
Roostoja metsavendade laagrisse, kus omna
venna elu eest kätte tasudes teigi kaasa
selle laagri suurvõimats lahingud.

K. L., karnatades rohkem omna sõbra U i o
H. laagerisse kui vahude tõttu, jalkas aga
haavatuuna omna põrgemühinest mõelda metsa.
Kõhke verekaotuse tõttu surtis ta pistolilt
vaid põlviti roomates edasi minna, kuni
jõudis umbes 3 ton eemal asuvasse tuta-
vusse talu. Siin väimtsidki eluna eestriides
sõidemel ning haavata heitis puhkama. Ju-
ba hommiligi oldi aga järgelad kohal, kuid
hullegranaadist talu siseki läbi et olidud.
Niidid sõidatuti haavata M a t a d a ä r r e s o o s e.
kus ta lammas ihesiniga P e r r p a r a, kumna ta-
lest teda sadaja sõntrava ja loimnas häälil.
Sealt edasi tõimrtati ta K o t r a v e r e m e t s a
meeste laagrisse. V o o r e k ü l a j ä r r e d, kus ta
juba sedavõrd paranes, et aus iseseisvalt
teele Roostoja suurlaagri poole, lootses seal
turguama reitajoni käise ahi lõpplikult para-
neda.

Sellelgi teevõimats oli ta kahvil korral jän-
genus pma-õdurile kühil. Kõrd 30. s t ü h
kühimis magades kühis ta venelasi lähene-
vat, juba kühatuti teda jällegi setama, kuid
tähi joe jooetes sunits ta peita ennast jäh-
sasse, nii et punaväljastel kühast mõõra
tormasid. Teel-põrda ühildatult Punaso-
dada Mähnikvälja metsas, kus ta karnarhi-
laid omna tevastatust pühkas. Silegi sargid
ta etuga pääsela ning jõudis järgite seer-
me-arenade laagrisse, kus ta S o m a v ä -
sede tudekuni ennast varjas ja sile ka S o -
kühil parane.

Need mehed koos tühakate teel-
sid ja kannavad tulevikuni ette-
kangelaistliku väinu.